

Siyaset Ve Şeytan Araçsallaştırma Hakikatin İktidar Oyunlarındaki Dönüşümü

– muhammed-ridvan-kaya · 13 Ocak 2026

"Hüküm yalnız Allah'ındır" (Yusuf 12:40, 67) ilkesi, Kur'an'ın siyasal otoriteye dair en temel vurgularından biridir. Bu ilke, mutlak hakimiyetin ve nihai yargının yalnızca Allah'a ait olduğunu hatırlatır. Ancak tarihsel süreçte bu ilke, paradoks bir biçimde, iktidarını Allah adına meşrulaştıran insanların elinde bir araç haline gelmiştir. "Allah adına hükmetme" iddiası, tarih boyunca sayısız zulme, tahakkümü meşrulaştırmaya ve fitneye zemin hazırlamıştır.

Şeytanın Yöntemi: Doğrudan İnkâr Değil, Araçsallaştırma

Kur'an'da şeytanın insanı saptırma yöntemi dikkatle incelendiğinde, doğrudan inkâra çağırma stratejisinden ziyade daha sinsî bir yol izlediği görülür. İblis'in ilk isyanı bile, açık bir ret değil, kendini "daha hayırlı" görme kibrinden kaynaklanmıştır: "Ben ondan hayırlıyım, beni ateşten, onu kilden yarattın" (A'raf 7:12).

Şeytanın temel silahları şunlardır:

Kibir ve üstünlük iddiası: Kendini başkalarından daha değerli görme ve bu temelde ayrıcalık talep etme.

Rekabet ve hırs: Daha fazla güç, zenginlik ve statü elde etme tutkusunu.

Aldatma ve süsleme: Yanlışı cazip gösterme, kötüyü güzel kılma, hakikati çarpıtma. "Şeytan yaptıklarını onlara süsledi" (En'am 6:43) ayeti bu stratejiyi açıkça gösterir.

Hakikati araçsallaştırma: İbadeti, adaleti, dini kavramları kendi çıkarları için kullanma.

Siyaset arenası, işte bu şeytanî yöntemlerin en elverişli bulunduğu sahalardan biridir. Çünkü siyaset, doğası gereği güç mücadelesi, çıkar çatışması ve meşruiyet arayışı üzerine kuruludur.

Siyasette Kavramların Araçsallaştırılması

Siyasetin en tehlikeli yanı, yüce kavramları iktidar oyunlarının aracı haline getirebilme kapasitesidir.

Tarih boyunca "adalet," "düzen," "maslahat," "ümme'nin birliği" gibi kutsal kavramlar, zulmü meşrulaştırmak, muhalefeti susturmak ve tahakkümü kalıcılaştırmak için kullanılmıştır.

Adalet söylemi: Rakipleri ezmek için "adalet adına" baskı uygulanır.

Düzen vurgusu: Statükoyu korumak için eleştiri ve değişim talebi "fitne" olarak damgalanır.

Maslahat kavramı: Kişisel veya grup çıkarları, "genel menfaat" kisvesi altında gizlenir.

Dinî meşruiyet: İktidar, kendini "Allah'ın yeryüzündeki gölgesi" veya "dinin koruyucusu" olarak sunar.

Bu araçsallaştırma, şeytanın "süsleme" taktiğinin tam karşılığıdır. Zulüm, adalet kılığında; tahakküm, düzen adına; hırs, hizmet söylemiyle gizlenir.

Nebevî Model: İktidar Değil, Tebliğ

Kur'an'da nebilere, siyasetçiler olarak değil, hakikati tebliğ eden uyarıcılar olarak sunulur. Onların mücadelesi, güç kazanma mücadelesi değil, hak ile batıl arasındaki ayrımı netleştirme çabasıdır.

Kur'an'da Elçi Yusuf'un hikayesi dikkat çekicidir. Yönetimde olmasına rağmen, otoriteyi kişisel çıkar için değil, adalet ve hizmet için kullanmıştır.

Tarihsel Bozulma: Dinin Siyasete Alet Edilişi

Ne yazık ki İslam tarihinde, nebevî çizgiden sapma erken dönemde başlamıştır. Osman'ın şehit edilmesi, Ali ile Muaviye arasındaki çatışma, Kerbela faciası... Bunların hepsi, siyasetin şeytanî dinamiklerinin İslam toplumuna nasıl sızdığını gösteren acı örneklerdir. Emevî ve Abbasi dönemlerinde, "hilafet" kavramı neredeyse mutlak monarşiye dönüşmüş, din siyasetin meşruiyet kaynağı haline gelmiştir. "Allah'ın halifesi" unvanı, beşerî iktidarı kutsallaştırmak için kullanılmıştır. Bu süreçte, Kur'an'ın "Allah'tan başka hüküm veren yoktur" ilkesi çarpıtılarak, "Allah adına hükmeden halife" anlayışına dönüşmüştür. Bu dönüşüm, şeytanın hakikati araçsallaştırma stratejisinin başarılı bir örneğidir.

Nisa 135: Adalette Tarafsızlık

"Ey iman edenler! Adaleti ayakta tutarak Allah için tanıklar olun. Kendinizin veya ebeveyninizin ve yakınlarınızın aleyhinde bile olsa" (Nisa 4:135).

Bu ayet, İslam'ın adalet anlayışının ne kadar radikal olduğunu gösterir. Adaletin, kişisel çıkarlardan, aile bağlarından, toplumsal baskılardan bağımsız olması gerektiği vurgulanır. Ancak siyasetin doğası, tam da bu ilkenin zıddına işler. Siyaset:

Tarafgirlik üzerine kuruludur: Bir siyasi parti veya grupta olmak, o grubun çıkarlarını korumayı gerektirir.

Sadakat bekler: Siyasi yapılar, üyelerinden koşulsuz bağlılık talep eder.

Stratejik değerlendirme yapar: "Doğru" değil, "faydalı" olan tercih edilir.

Pragmatizmle hareket eder: İlkeler, koşullara göre esnetilebilir hale gelir.

Bu nedenle siyasete "bulaşan" bir kişi için, Nisa 135'teki tarafsızlık standardını korumak neredeyse imkânsızdır. Tarafgirlik damarı ağır basar; hak, bağlı olunan tarafın çıkarlarına göre eğilip bükülür.

Siyasetin Şeytanî Zaaflara Açıklığı

Siyaset neden şeytanî manipülasyona bu kadar açıktır? Çünkü siyaset, insanın en zayıf yanlarına hitap eder:

İktidar arzusu: Başkalarını kontrol etme, karar verme ve yön verme gücü.

Toplumsal statü: Tanınma, saygı görme ve öne çıkma ihtiyacı.

Rekabet içgüdü: Rakiplerini geride bırakma, kazanma tutkusunu.

Kitle psikolojisi: "Biz" ve "onlar" ayrımıyla pekişen grup kimliği.

Makyavelizm: "Amaç araçları meşru kılar" mantığının cazibesi.

Kur'an, bu zaafılara karşı sürekli uyarır. Firavun'un "Ben sizin en yüce Rabbinizim" (Naziat 79:24) iddiası, mutlak iktidarın kibre nasıl dönüştüğünü gösterir. Karun'un zenginliği ve gücüyle övünmesi (Kasas 28:76-82), maddi imkanların nasıl şımarttığını anlatır.

Bireyin Ahlakı vs. İktidarın Yapısı

Kur'an'ın yaklaşımı, iktidar yapılarını değil, bireyin vicdanını ve sorumluluğunu merkeze alır. "Hiçbir günahkar başkasının günah yükünü yüklenmez" (İsra 17:15) ilkesi, hesabın bireysel olduğunu vurgular.

Bu bakış açısına göre:

Kurtuluş kolektif değil, bireyseldir. Hangi topluluğa, partiye veya gruba ait olduğunuz değil, nasıl yaşadığınız önemlidir.

Sorumluluk devredilemez. "Liderim/partim/cemaatem öyle dedi" mazereti, Allah katında geçerli değildir.

Adalet yapısaldan önce vicdanidir. Sistemler değişebilir, ama vicdanlı birey her sistemde adaleti gözetmeye çalışır.

Nefis muhasebesi süreklidir. "Nefsini hesaba çeken kurtulmuştur" anlayışı, dış otoritelere değil, iç sorgulamaya dayanır.

Siyaset ise, sorumluluğu dağıtan, kararları kolektif iradenin veya liderin üzerine yıkan, bireyi "parti disiplini" gibi yapısal bağlılıklara zorlayan bir dinamiğe sahiptir.

Siyasetin Sınırı ve Kaçınılmazlık İddiası

Sık duyulan bir argüman: "Siyaset kaçınılmazdır, toplum yönetilmelidir, o halde Müslümanlar siyasetten kaçmamalıdır." Bu argüman kısmen doğrudur, ancak önemli bir ayrımı gözden geçirir: Toplumsal düzenleme ihtiyacı ile siyasetin şeytanî dinamikleri aynı şey değildir. Kur'an, adil bir toplumsal düzen ister, ancak bu düzenin siyasal iktidar mücadelesi üzerine kurulu olması gerekmez. İslam tarihinde müesses siyasal yapılar olmadan da adalet, yardımlaşma ve düzen sağlanmış dönemler olmuştur.

Siyasetin sınırı şurada başlar:

İktidar, kendini amaç haline getirdiğinde. Yani güç, hizmet için değil, güç için arandığında; adalet, toplum için değil, iktidar için kullanıldığında; din, vicdan işi olmaktan çıkıp devlet politikası haline geldiğinde.

Günümüze Yansımalar: Polarizasyon ve Fitne

Çağdaş İslam toplumlarında siyasetin şeytanî dinamikleri, belki de tarihte hiç olmadığı kadar belirgindir. Sosyal medya, televizyon programları, cami minberleri... Hepsi siyasallaşmış, tarafgir bir dile ve "biz-onlar" ayrımına dönüşmüştür.

Dini kavramlar silahlaştırılmıştır: "Kafir," "münafık," "mürtet" gibi ağır ithamlar, siyasi muhalifler için kullanılır.

Eleştiri hainlik sayılır: İktidarı veya belirli bir lideri sorgulamak, "dine hizmete" ve "vatana" ihanet olarak sunulur.

Toplum kutuplaşır: Müslümanlar, siyasi tercihleri üzerinden "iyi" ve "kötü" olarak bölünür.

Adalet görecelidir: Aynı fiil, bizim taraf yaptığında "zaruret," karşı taraf yaptığında "zulüm" olur.

Bu manzara, Kur'an'ın uyardığı fitne ortamının ta kendisidir.

Siyaset, mutlak şer değildir; ancak şeytanî araçsallaştırmaya en açık alandır. Tarih ve güncel deneyim, siyasetin kibri, hırsı, aldatmayı ve hakikatin çarpıtılmasını ne kadar kolaylaştırdığını göstermektedir.

Kur'an'ın mesajı açıktır: Hüküm Allah'ındır, ama sorumluluk insana. Bu sorumluluğu yerine getirmenin yolu, iktidar peşinde koşmak değil, adaleti ve hakikati her durumda ayakta tutmaktır. "Kendinizin, ebeveyninizin ve yakınlarınızın aleyhinde bile olsa adalet" standardı, siyasetin doğasıyla çelişir. Bu nedenle, gerçekten vicdanlı bir Müslüman için en güvenli yol, siyasetin tarafgir dünyasından mesafeli durmak, hiçbir partiyi, lideri veya ideolojiyi kutsallaştırmamak ve yalnızca Allah'a hesap vereceği bilinciyle yaşamaktır. Belki de en derin hikmet şudur: Siyasete bulaşmadan da adil olunabilir, hatta belki ancak bulaşmadan gerçekten adil olunabilir.